

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ
З АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА**

**галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”**

для студентів II курсу денних факультетів

**Харків
2013**

Методичні рекомендації для виконання індивідуальної роботи з адміністративного права (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030401 “Правознавство”) для студентів II курсу денних факультетів / уклад.: Ю. П. Битяк, В. В. Зуй, Я. С. Рябченко та ін. – Х.: Нац. у-т “Юрид. акад. України”, 2013. – 19 с.

У к л а д а ч і: Ю.П. Битяк,
В.В. Зуй,
Я.С. Рябченко,
С.А. Федчишин,
О.О. Марченко

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 10 від 14.12.2012 р.)*

Відповідно до “Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців” індивідуальна робота студента може виконуватись в наступних формах:

- анотування прочитаної додаткової літератури з навчального курсу, бібліографічний опис літератури;
- конспектування монографічної літератури з тематики навчального курсу;
- підготовка рефератів (есе) та їх презентацію на практичних (семінарських) заняттях;
- зібрання постатейного матеріалу та письмовий аналіз статті (статей) Кодексу України про адміністративні правопорушення, Митного кодексу України або Кодексу адміністративного судочинства України;
- підготовка і формування матеріалів справи про адміністративне правопорушення;
- розкриття змісту термінів, які використовуються при вивченні адміністративного права;
- участь у роботі студентського наукового гуртка (проблемної групи з адміністративного права), підготовка наукових доповідей та їх презентацію на засіданнях гуртка, опублікування наукових статей і тез наукових доповідей, участь у конференціях та ін.

Вибір форми виконання індивідуальної роботи здійснюється за власним розсудом студента з урахуванням його інтересів. Однією з основних форм виконання індивідуальної роботи є написання реферату, тема і орієнтовний план якого повинні бути попередньо узгоджені з викладачем, який веде практичні і семінарські заняття в академічній групі.

Якщо студент не визначився з темою реферату до 1 листопада у 3-му навчальному семестрі або до 1 травня у 4-му навчальному семестрі, вона визначається викладачем, який веде практичні і семінарські заняття в його академічній групі. Кафедрою підготовлено тематику і орієнтовний план індивідуальних робіт, а також методичні рекомендації щодо їх виконання.

Обрана тема реферату фіксується в журналі обліку роботи викладача, який веде практичні і семінарські заняття в

академічній групі. Фіксації також підлягають і можливі зміни форми або теми індивідуальної роботи.

Вимоги до реферату:

- обсяг роботи не повинен перевищувати 7 сторінок формату А 4 рукописного тексту;
- робота повинна виконуватися з дотриманням плану і мати відповідну структуру (вступ, основна частина, висновки і список використаних джерел);
- робота повинна мати аналітичний характер і базуватися на положеннях чинного законодавства України та працях вчених-адміністративістів;
- при написанні роботи необхідно використати 5-10 джерел.

Оцінювання індивідуальної роботи здійснюється за результатами її рецензування викладачем, який веде практичні і семінарські заняття в академічній групі. В окремих випадках викладач може дозволити студенту презентувати свою індивідуальну роботу на семінарському або практичному занятті.

У разі виконання студентом індивідуальної роботи в межах роботи в науковому гуртку оцінювання здійснюється науковим керівником гуртка з наступним повідомленням про результати роботи студента викладача, який веде практичні і семінарські заняття в його академічній групі.

Кількість балів, яку може отримати студент за результатами індивідуальної роботи, становить 10 балів – по 5 балів за виконання індивідуальної роботи у 3-му і 4-му навчальних семестрах. Якщо студент не виконував індивідуальну роботу, йому виставляється 0 балів.

Тематика і орієнтований план індивідуальних робіт студентів

1. Державне управління як вид соціального управління

Загальне поняття і сутність управління. Соціальна природа управління. Мета та види управління. Поняття і ознаки державного управління. Суб'єкти та об'єкти державного управління.

2. Поняття і сутність державного управління

Поняття, сутність, ознаки і особливості державного управління. Суб'єкти та об'єкти державного управління. Види державного управління. Функції державного управління. Принципи державного управління.

3. Сутність виконавчої влади.

Поняття і ознаки виконавчої влади. Державно-правова природа виконавчої влади. Виконавча влада і виконавча діяльність. Співвідношення та взаємозв'язок виконавчої влади і державного управління.

4. Співвідношення державного управління і виконавчої влади

Поняття і сутність державного управління. Мета та види державного управління. Функції державного управління. Сутність виконавчої влади. Співвідношення та взаємозв'язок виконавчої влади і державного управління.

5. Адміністративне право як галузь права

Предмет адміністративного права. Зв'язки адміністративного права з іншими галузями права. Метод адміністративного права. Принципи адміністративного права. Система адміністративного права.

6. Дискусійні питання щодо визначення предмета адміністративного права

Адміністративне право як галузь права. Межі адміністративно-правового регулювання. Предмет адміністративного права. Суб'єкти та об'єкти державного управління.

7. Особливості методу адміністративно-правового регулювання

Адміністративне право як галузь права. Поняття методу адміністративного права. Способи адміністративно-правового регулювання. Імперативний метод в адміністративному праві. Диспозитивний метод в адміністративному праві.

8. Імперативний метод в адміністративному праві

Поняття методу адміністративного права. Способи адміністративно-правового регулювання. Субординація як прояв імперативного методу в адміністративному праві. Реординація як прояв імперативного методу в адміністративному праві.

9. Принципи адміністративного права

Поняття принципів адміністративного права. Особливості класифікації принципів адміністративного права. Зовнішні і внутрішні принципи адміністративного права.

10. Наука адміністративного права

Завдання науки адміністративного права. Розвиток науки адміністративного права. Етапи становлення науки адміністративного права. Представники науки адміністративного права. Сучасний стан науки адміністративного права. Правова основа реформи адміністративного права. Основні напрямки реформи адміністративного права.

11. Характеристика адміністративно-правових норм

Поняття адміністративно-правової норми. Особливості норм адміністративного права. Структура адміністративно-правової норми. Види адміністративно-правових норм. Реалізація адміністративно-правових норм.

12. Види адміністративно-правових норм

Поняття і ознаки адміністративно-правової норми. Структура адміністративно-правової норми. Критерії поділу адміністративно-правових норм на види. Класифікація адміністративно-правових норм.

13. Реалізація адміністративно-правових норм

Поняття адміністративно-правової норми. Особливості норм адміністративного права. Структура адміністративно-правової норми. Види адміністративно-правових норм. Способи реалізації адміністративно-правових норм. Застосування адміністративно-правових норм як основна форма діяльності суб'єктів державного управління.

14. Поняття та види джерел адміністративного права

Поняття джерела адміністративного права. Система та види джерел адміністративного права. Конституція як основне джерело адміністративного права. Систематизація адміністративного права.

15. Конституція України – основне джерело адміністративного права

Поняття джерела адміністративного права. Система та види джерел адміністративного права. Провідна роль Конституції України в системі джерел адміністративного права.

16. Тенденції систематизації джерел адміністративного права

Поняття джерела адміністративного права. Система та види джерел адміністративного права. Систематизація адміністративного права. Способи здійснення систематизації адміністративного права.

17. Проблеми кодифікації адміністративного законодавства

Поняття джерела адміністративного права. Система та види джерел адміністративного права. Систематизація адміністративного права. Способи здійснення систематизації адміністративного права. Кодифікація як спосіб систематизації адміністративного права.

18. Особливості інкорпорації адміністративного законодавства

Поняття джерела адміністративного права. Система та види джерел адміністративного права. Систематизація адміністративного права. Способи здійснення систематизації адміністративного права. Інкорпорація як спосіб систематизації адміністративного права.

19. Характеристика адміністративно-правових відносин

Поняття адміністративно-правових відносин. Особливості адміністративно-правових відносин. Види адміністративно-правових відносин. Суб'єкти та об'єкти адміністративно-

правових відносин. Підстави виникнення, зміни або припинення адміністративно-правових відносин.

20. Види адміністративно-правових відносин

Поняття адміністративно-правових відносин. Особливості адміністративно-правових відносин. Суб'єкти та об'єкти адміністративно-правових відносин. Підстави виникнення, зміни або припинення адміністративно-правових відносин. Критерії поділу адміністративно-правових відносин на види. Види адміністративно-правових відносин на види.

21. Адміністративно-правовий статус громадянина України

Поняття та складові адміністративно-правового статусу громадянина. Адміністративна правоздатність громадянина. Адміністративна дієздатність громадянина. Звернення громадян.

22. Адміністративно-правовий статус громадянина у сфері державного управління

Поняття, сутність і ознаки державного управління. Суб'єкти та об'єкти державного управління. Права та обов'язки громадян у сфері державного управління.

23. Проблемні питання адміністративно-правового статусу іноземців та осіб без громадянства

Поняття та складові адміністративно-правового статусу іноземців та осіб без громадянства. Адміністративна правоздатність іноземців та осіб без громадянства. Адміністративна дієздатність іноземців та осіб без громадянства. Відмежування прав і обов'язків громадян України від прав і обов'язків іноземців та осіб без громадянства у сфері державного управління.

24. Адміністративно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні і механізм його забезпечення

Поняття та складові адміністративно-правового статусу іноземців та осіб без громадянства. Підстави для перебування іноземців та осіб без громадянства на території України. Порядок їх в'їзду в Україну та виїзду з України. Примусові заходи, які можуть бути застосовані до іноземців та осіб без громадянства.

25. Організаційно-правові засади формування і діяльності центральних органів виконавчої влади

Центральні органи виконавчої влади, їх види. Міністерства в системі центральних органів виконавчої влади. Інші центральні органи виконавчої влади в організаційно-правовому механізмі виконавчої влади. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом.

26. Центральні органи виконавчої влади: статус та організація діяльності

Основні завдання центральних органів виконавчої влади. Правові засади діяльності центральних органів виконавчої влади. Принципи діяльності міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

27. Кабінет Міністрів України: статус та організація діяльності

Кабінет Міністрів України в системі органів державної влади. Основні завдання Кабінету Міністрів України. Правові засади діяльності Кабінету Міністрів України. Склад і порядок формування Кабінету Міністрів України. Відносини Кабінету Міністрів України з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування.

28. Організаційно-правові питання удосконалення діяльності Кабінету Міністрів України

Компетенція та форми діяльності Кабінету Міністрів України. Акти Кабінету Міністрів України. Повноваження Кабінету Міністрів України у відносинах з органами виконавчої влади, Президентом України, Верховною Радою України та її органами.

29. Організаційно-структурні аспекти виконавчої влади в Україні

Поняття та ознаки органів виконавчої влади. Місце органів виконавчої влади в системі державного апарату. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади.

30. Поняття адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади

Поняття та правове становище органів виконавчої влади. Види органів виконавчої влади. Система органів виконавчої влади та принцип їх побудови.

31. Взаємодія місцевих органів влади і органів місцевого самоврядування в Україні

Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування. Адміністративно-правовий статус місцевих органів влади. Повноваження і форми діяльності органів місцевого самоврядування та місцевих органів влади. Власні і делеговані повноваження органів місцевого самоврядування, їх характер та співвідношення.

32. Співвідношення повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування: теоретичні і практичні питання

Організаційно-правова основа місцевого самоврядування. Повноваження місцевих державних адміністрацій. Особливості правового регулювання діяльності місцевих органів виконавчої влади в м. Києві та м. Севастополі. Гарантії місцевого самоврядування. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

33. Статус місцевих органів влади

Система місцевих органів виконавчої влади. Правові засади організації та діяльності місцевих органів виконавчої влади. Основні завдання і функції місцевих органів виконавчої влади. Принципи і форми діяльності місцевих органів виконавчої влади. Повноваження місцевих державних адміністрацій. Акти місцевих державних адміністрацій. Територіальні органи міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

34. Статус органів місцевого самоврядування

Система органів місцевого самоврядування. Правові засади організації та діяльності органів місцевого самоврядування. Основні завдання і функції органів місцевого самоврядування. Основні принципи місцевого самоврядування. Організаційно-правова, матеріальна і фінансова основи місцевого самоврядування.

35. Організаційно-правові засади формування і функціонування державної служби в Україні

Державна служба: поняття, види і принципи. Право на державну службу. Правове регулювання державної служби. Основні напрями державної політики у сфері державної служби.

36. Проблема формування сучасного типу державного службовця в Україні

Державні службовці: поняття і види. Посада та посадова особа: співвідношення понять. Класифікація посад державних службовців. Основні права та обов'язки державних службовців. Етика поведінки державного службовця.

37. Державна служба в Україні та особливості її проходження

Проходження служби в державних органах та їх апараті: поняття і стадії. Прийняття на державну службу. Патронатна служба. Службова кар'єра. Види посад державних службовців. Ранги державних службовців. Стажування державних службовців. Навчання і підвищення кваліфікації державних службовців. Відповідальність державних службовців. Підстави припинення державної служби.

38. Етичні проблеми державної служби

Державні службовці: поняття і види. Посада та посадова особа: співвідношення понять. Етика поведінки державного службовця. Підвищення рівня професійної компетентності державного службовця.

39. Принципи функціонування державної служби: щодо питання про визначення та класифікацію

Державна служба: поняття, види і принципи. Право на державну службу. Правове регулювання державної служби. Оплата праці державного службовця. Дисциплінарна відповідальність державного службовця та підстави притягнення до неї.

40. Особливості дисциплінарної відповідальності державних службовців

Обмеження, пов'язані з прийняттям та перебуванням на державній службі. Випробування при прийнятті на державну службу. Декларування доходів державних службовців. Підстави припинення державної служби. Види та порядок застосування дисциплінарних стягнень. Загальний порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності.

41. Бюджетні організації як суб'єкти адміністративного права

Поняття, види та правові засади діяльності бюджетних організацій. Порядок створення та припинення діяльності бюджетних організацій. Адміністративно-правовий статус керівників бюджетних організацій.

42. Вищі навчальні заклади як особливий вид бюджетних організацій

Поняття, типи та правові засади діяльності вищих навчальних закладів. Порядок створення та припинення діяльності вищих навчальних закладів. Адміністративно-правовий статус керівника вищого навчального закладу.

43. Об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права

Поняття та ознаки об'єднань громадян. Види об'єднань громадян. Правове забезпечення діяльності об'єднань громадян, порядок створення та припинення їх діяльності. Адміністративно-правовий статус об'єднань громадян.

44. Легалізація об'єднань громадян

Поняття та форми легалізації об'єднань громадян. Правові засади легалізації об'єднань громадян. Органи, що здійс-

нують легалізацію об'єднань громадян. Порядок легалізації об'єднань громадян.

45. Адміністративно-правовий статус релігійних організацій

Поняття, ознаки та види релігійних організацій. Принципи та правові засади діяльності релігійних організацій. Порядок створення та припинення діяльності релігійних організацій. Взаємодія державних органів та релігійних організацій.

46. Адміністративно-правовий статус політичних партій

Поняття, ознаки та правові засади діяльності політичних партій. Гарантії діяльності політичних партій. Порядок створення та припинення діяльності політичних партій. Заходи, що можуть застосовуватися до політичних партій у разі порушення ними законодавства.

47. Функції державного управління, їх особливості та види

Поняття та ознаки функцій державного управління, їх взаємозв'язок з формами та методами державного управління. Загальні та допоміжні функції державного управління. Спеціальні функції державного управління (на основі аналізу законів України «Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про місцеві державні адміністрації»).

48. Класифікація функцій державного управління

Поняття та особливості функцій державного управління, їх взаємозв'язок з формами та методами державного управління. Внутрішні та зовнішні функції державного управління. Постійні та тимчасові функції державного управління. Загальні, спеціальні та допоміжні функції державного управління.

49. Правові акти державного управління, їх відмінність від інших юридичних актів

Поняття правових актів державного управління, їх ознаки та юридичне значення. Відмінність правових актів державного управління від законів, судових рішень, цивільно-правових актів, актів прокурорського нагляду та ін.

50. Класифікація актів державного управління

Поняття правових актів державного управління, їх ознаки та юридичне значення. Види актів державного управління залежно від юридичних властивостей, дії у просторі, суб'єктів видання та їх компетенції, форми та ін.

51. Правові форми управлінської діяльності органів виконавчої влади

Поняття, особливості та види правових форм державного управління, їх юридичне значення. Правові форми управлінської діяльності Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій.

52. Дія актів державного управління

Поняття правових актів державного управління, їх ознаки та юридичне значення. Дія актів державного управління у просторі. Дія актів державного управління у часі. Дія актів державного управління за колом осіб.

53. Дефектні акти державного управління

Поняття та ознаки дефектних актів державного управління. Вимоги до актів державного управління. Нікчемні акти управління. Заперечні акти управління.

54. Адміністративний договір як форма державного управління

Поняття адміністративного договору, його місце в системі форм управлінської діяльності. Ознаки адміністративного договору (суб'єктний склад, особливості правового регулювання, сфера застосування та ін.).

55. Адміністративно-правові методи, їх особливості та види

Поняття та особливості адміністративно-правових методів, їх взаємозв'язок з функціями та формами державного управління. Адміністративні та економічні методи. Переконавання та примус. Методи нагляду, контролю та регулювання.

56. Переконавання як метод державного управління

Поняття та особливості переконавання, його місце в системі адміністративно-правових методів. Форми переконавання як методу державного управління.

57. Адміністративно-запобіжні заходи як вид заходів адміністративного примусу

Поняття та особливості заходів адміністративного запобігання, їх місце в системі заходів адміністративного примусу. Правове регулювання заходів адміністративного запобігання. Органи, уповноважені застосовувати заходи адміністративного запобігання. Види адміністративно-запобіжних заходів.

58. Заходи адміністративного припинення як вид заходів адміністративного примусу

Поняття та особливості заходів адміністративного припинення, їх місце в системі заходів адміністративного примусу. Правове регулювання заходів адміністративного припинення. Органи, уповноважені застосовувати заходи адміністративного припинення. Види заходів адміністративного припинення.

59. Спеціальні засоби в системі заходів адміністративного примусу

Місце спеціальних засобів серед заходів адміністративного примусу. Правове регулювання застосування спеціальних засобів. Умови і межі застосування спеціальних засобів. Підстави застосування спеціальних засобів. Види спеціальних засобів.

60. Застосування вогнепальної зброї як захід адміністративного примусу

Правові засади застосування вогнепальної зброї як заходу адміністративного примусу. Умови, межі та підстави застосування вогнепальної зброї як заходу адміністративного примусу.

Методичні рекомендації

1. Зміст роботи базується на аналізі праць вчених-адміністративістів та чинних нормативно-правових актах.

2. У списку використаних джерел треба зазначати статті фахових журналів (наприклад, Право України, Держава і право, Проблеми законності, Вісник Національної академії правових наук України, Державне будівництво та місцеве самоврядування, Вісник прокуратури, Підприємництво, господарство і право, Право і безпека та ін.) за рубрикою «Адміністративне право. Адміністративний процес» за 2010-2012 роки видання.

3. Робота повинна бути належно оформлена та носити аналітичний характер, обсяг – не більше 7 сторінок.

4. У тексті роботи слід обґрунтувати актуальність вибраної теми.

5. Для правильного викладення матеріалу необхідно побудувати план роботи та дотримуватися його.

6. Структура роботи складається зі вступу, основної частини, висновків та списку використаних джерел.

7. У роботі слід використати 5-10 джерел.

Навчальне видання

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ
З АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА**

**галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”**

для студентів II курсу денних факультетів

У к л а д а ч і : БИТЯК Юрій Прокопович,
ЗУЙ Валентина Василівна,
РЯБЧЕНКО Ярослава Степанівна,
ФЕДЧИШИН Сергій Анатолійович,
МАРЧЕНКО Олена Олександрівна

(у авторській редакції)

Відповідальний за випуск *Ю.П. Битяк*